

TARİHİ YAPILARIN YENİDEN İŞLEVLENDİRİLMESİ: TRABZON MİMARLAR ODASI ÖRNEĞİ

Funda KURAK AÇICI¹
Zeynep Nilsun KONAKOĞLU²

ÖZ

Tarihi yapılar; bir toplumun kültürü, mimarisi, sanatı, gelenek ve göreneği, yaşayış biçimi kısacası geçmişe dair tüm birikimleri hakkında bilgi veren önemli eserlerdir. Fakat günümüzdeki hızlı kentleşme ve nüfus artışıyla birlikte çoğu tarihi yapı zarar görek yok olma tehlikesi ile karşılaşmaktadır. Bu rekabetten kurtulabilen tarihi yapılar ya restorasyona uğramakta ya korunmakta ya da eski kullanımının dışında farklı bir işlevle günümüzde hizmet vermektedirler. Yeniden işlevlendirilen yapılar günümüz yaşantısına katılmaya çalışılmaktadır. Geçmişten günümüze birçok medeniyete ev sahipliği yapmış olan Trabzon kenti, kültür ve tarih açısından önemli pek çok tarihi yapıya sahip olmaktadır. Bu yapılardan biri olan Trabzon Mimarlar Odası binası mimarisi ve konumu bakımından önemli olmakla birlikte yapıldığı dönemden günümüze ulaşana kadar farklı işlevlerde hizmet vermiştir. 1996 yılında restorasyona uğrayan ve yeniden işlevlendirilen tarihi bina, eski işlevi olan lojman yerine mimarlar odası, bahçe kafe ve restoran olarak kullanılmaya başlamıştır. Çalışmada, yeniden kullanımda yeni işlev ve işlevin gereksinimleri arasındaki ilişkinin değerlendirilmesi amaçlanmaktadır. Bu kapsamda Mimarlar Odası yerinde gözlem, çizimler ve fotoğraflar ışığında değerlendirilmiştir. Mekan kullanıcılarıyla yapılan yüz yüze görüşmeler ile yapılış amacı dışında günümüz işleviyle varlığını devam ettiren yapının; mekânsal performansının, çevre ve kullanıcılar arasındaki uyumunun ortaya koyulması amaçlanmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Yeniden İşlevlendirme, Tarihi Yapı, Restorasyon, Trabzon Mimarlar Odası

RECONSTRUCTION OF HISTORICAL BUILDINGS: CASE OF TRABZON CHAMBER OF ARCHITECTS

ABSTRACT

Historical places; These are important works that give information about the culture, architecture, art, tradition and tradition of a society and all the experiences of the past. However, with the rapid urbanization and population growth of today, most historical buildings are in danger of being destroyed and destroyed. The historical buildings that can survive this competition are either restored or preserved or serve with a different function other than their former usage. The re-functionalized structures are being tried to participate in today's life. The city of Trabzon, which has been home to many civilizations from the past to the present, possesses many historical structures that are important in terms of culture and history. Trabzon Chamber of Architects building, which is one of these buildings, is important in terms of architecture and location, but has served in different functions from the time it was built until today. The historical building, which was restored and re-functional in 1996, started to be used as an chamber of architects, garden cafe and restaurant instead of its former function. In this study, it is aimed to evaluate the relationship between the new function and its requirements in reuse. In this context, the Chamber of Architects was evaluated in the light of observations, drawings and photographs. Apart from the purpose of being made through face-to-face interviews with the users of the space,

¹ Doç. Dr., Karadeniz Teknik Üniversitesi, Mimarlık Fakültesi, İç Mimarlık Bölümü, fundakurak@ktu.edu.tr, ORCID: 0000-0003-2592-2266.

² Arş. Gör. Avrasya Üniversitesi, Mühendislik ve Mimarlık Fakültesi, İç Mimarlık ve Çevre Tasarımı Bölümü, nilsunkonakoglu@hotmail.com, ORCID: 0000-0002-1539-305X

Received/Geliş: 06/07/2019 Accepted/Kabul:27/08/2019, Literature Review/Derleme

Cite as/Alıntı: Kurak Açıcı, E. & Konakoğlu, Z.N. (2019), "Tarihi Yapıların Yeniden İşlevlendirilmesi: Trabzon Mimarlar Odası Örneği", *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, cilt 28, sayı 2, s.214-224.

the structure, which continues its existence with today's function; spatial performance, harmony between environment and users.

Keywords: Re-Functioning, Historical Building, Restoration, Trabzon Chamber of Architects

Giriş

Kentin sahip olduğu kültürel ve doğal değerler, kent kimliğini oluştururlar. Kent kimliğinin oluşması için, bu değerlerin sürekliliğinin sağlanması, kentin geçmişinden gelen mesajları geleceğe aktaran maddi ve manevi değerlerin korunması gerekir. Kentin farklı dönemlerine tanıklık etmiş yapılar ve yapı grupları, kentlilerin yaşantısına dahil olarak sözü edilen değerler içerisinde öncelikli konumda yer alırlar. Bu nedenle bir kentte o kentin özgün kimliğine katkısı bulunan ve ait olduğu döneme ilişkin kayda değer mimari ve yaşamsal özellikler taşıyan yapılar ile yapı gruplarının korunması, o kentte kültürel sürekliliğin sağlanmasında ve kentin kimliğinin oluşumunda kimliğin geleceğe taşınmasında önemli bir rol oynar (Biol, 2007). Tarihi yapılar, geçmiş ile bugün, bugün ile gelecek arasındaki bağlantıyı sağlarlar. Geçmişteki sosyolojik, ekonomik, politik ve dinsel yaşam, tarihi yapıların gövdesini oluşturur. Bugün sahip olunan tarihi miras için planlama ve koruma stratejisini etkin hale getirmek çok önemli olmaktadır. Fakat ülkemizde tarihi yapıların çoğu ihmal, yanlış strateji, kasıt ve bilgisizlikle tahrip edilmiş ve pek çoğu kullanılamayacak hale getirilmiştir. Bunun yanında yangınlar, su baskınları, insanların zarar vermesi gibi etkenler de bu süreci tetiklemiştir (Mahrebel, 2006: 1). Bu çalışmada, yeniden kullanımda yeni işlev ve işlevin gereksinimleri arasındaki ilişkinin değerlendirilmesi hedeflenmektedir. Bu kapsamda Mimarlar Odası yerinde gözlem, çizimler ve fotoğraflar ışığında değerlendirilmiştir. Mekân kullanıcılarıyla yapılan yüz yüze görüşmeler ile yapılaş amacı dışında günümüz işleviyle varlığını devam ettiren yapının; mekânsal performansı, çevre ve kullanıcılar arasındaki uyumu ortaya koymak amaçlanmaktadır. Çalışmanın bir sonraki bölümünde yeniden işlevlendirme ve tarihi yapıların yeniden işlevlendirilmesinde mekânsal performans, ikinci bölümünde çalışma alanına, çalışmada uygulanan yöntem ve bulgulara yer verilmektedir. Son bölüm de ise sonuçlar tartışılmaktadır.

Yeniden İşlevlendirme

Dünyada hızla değişen ve gelişen kentleşme, çevresel olumsuzlukları, kimliksiz, plansız, geçmiş ve gelecekle bağı olmayan yapıları da beraberinde getirmiştir. Bu yapılar rağmen kent merkezlerinde varlığını sürdürmeye çalışan tarihi yapılar kent kimliğinin önemli bir unsurudur. Süreç içerisinde sosyal ve fonksiyonel özelliklerini yitirse de, yaşadıkları dönemin birikimlerini aktaran tarihi yapıların bu değişimde özgün kimliğinin korunması konusu her geçen gün daha fazla önem kazanmaktadır (Enlil, 1992). Kültür kimliğinin korunması ve kültür varlıklarının sürekliliğinin sağlanması için gerekli bakım ve onarım yapılması gerekmektedir. Restorasyon, tarihi binaya olabildiğince az müdahale ederek tarihi belge ve estetik değerinin korunmasını amaçlar ve birkaç türü bulunmaktadır. Bunlar; Sağlamaştırma, Bütünleme (Reintegrasyon), Yenileme, Yeniden İşlevlendirme (Renovasyon- Rehabilitasyon), Yeniden Yapım (Rekonstrüksiyon), Temizleme, Taşımadır (Kocabıyık, 2014). Bu türlerden biri olan Yeniden İşlevlendirme; tarihi yapıların mimari, estetik, sosyal ve kültürel değerlerini koruyarak, bu yapılarda kullanıcı gereksinimlerine cevap verecek şekilde, mekânsal gereklilikleri yerine getirecek

müdahaleleri de içeren yeni kullanım olanaklarının oluşturulmasıdır. Tarihi yapılarda işlev değişikliği, çağdaş bir koruma anlayışıdır (Gazi ve Boduroğlu, 2015: 58). Bu korumacı yaklaşım, kullanım dışı kalmış, mevcut fonksiyonuyla kullanıcı gereksinimlerini karşılayamayan yapıları yok olmaktan kurtarmaktadır. Bu yapılar için, özgün mekânsal ve yapısal özellikleriyle uyumlu yeni kullanım olanakları oluşturularak, tarihi dokunun devamlılığı sağlanmakta ve kent yaşamının özgün yapısı sürekli kılınmaktadır. Yani işlevsel dönüşümler, toplumun geçmiş üzerinden günümüze tutunmasını sağlayan tarihi değerlerin yeniden hayata geçirilmesini sağlayan yöntemler olarak da tanımlanabilir (Eren Akaydın ve Canbay Türkyılmaz, 2018: 280).

Yeniden işlevlendirme, yapının fiziksel dokusunun yanı sıra simgesel ve sanatsal değerlerini muhafaza etmektir. Yapıların korunması için bu değerlerden biri ya da her ikisine sahip olmaları gerekmektedir. Yalnızca işlevsel olmaları onların korunması için yeterli bir sebep değildir; yapıların kültürel bir konumları da olmalıdır, çünkü bu konum toplumun veya insanlığın kolektif tarih ya da hafızasında önemli bir yere sahiptir veya estetik açıdan değerlidir (Kuban, 2000). İnşa edildiği andan itibaren kullanıcılara hizmet veren ve kültürel mirasın izlerini taşıyan tarihi yapılar, bir toplumun kültürü, mimarisi, sanatı, gelenek ve göreneği, yaşayış biçimi hakkında bilgi veren önemli eserlerdir. Fakat günümüzdeki hızlı kentleşme ve nüfus artışıyla birlikte çoğu tarihi yapı zarar görerek yok olma tehlikesi ile karşılaşmaktadır. Bu tehlike ile karşı karşıya kalan tarihi yapılar yeniden işlevlendirme ile hayat bulabilmektedir. Tarihi yapıların işlevlendirilmesi ekonomik, kültürel ve sosyal açıdan değerli olmakla birlikte tarihi yaşatma, kültürel mirasa sahip çıkma ve sürdürülebilirlik açısından önemli olmaktadır. Çalışmanın sonraki kısmında yeniden işlevlendirme tarihi yapıların mekânsal performansı hakkında literatür araştırması yer almaktadır.

Tarihi Yapıların Yeniden İşlevlendirilmesinde Mekân Performansı

Mimari tasarımın özünde insan ihtiyaçları ve alışkanlıkları, başka bir deyişle yaşantının gereklerini karşılamak üzere mekânsal çözümlerin üretilmesi yatmaktadır. Yeniden işlevlendirmede bu ihtiyaç ve gereklilikler mevcut yapının özellikleriyle güçlü bir şekilde ilişkilendirilerek uyum sağlayabilmelidir (Karapınar, 1997; Selçuk, 2006). Yeniden işlevlendirme sadece bina ölçeğinde değil kentsel ölçekte de önemli sonuçlar doğuracak bir konudur. Yeniden işlevlendirilecek yapılar sadece kendi yapısal ömrünü uzatmakla kalmayıp çevresindeki kentsel mekânı da yaşayan bir çevreye dönüştürmekte önemli bir rol oynayacaktır. Bu noktada yapıların dönüştürüldüğü fonksiyon da kentsel çevre için önem kazanacaktır (Taner, 2011; 16). Geçmişteki tarihin izlerini yaşatan ve bugüne ulaşmasına olanak veren birer araç niteliğinde olan bu çevreler güçlü bağlamsal özellikleri ile kent içinde önemli hafıza mekânları meydana getirir. Tarihi yapılar, kentsel sürekliliğin sağlanmasına ve kültürel mirasın korunmasına katkıda bulunurlar (Yalçınkaya vd. 2019: 191).

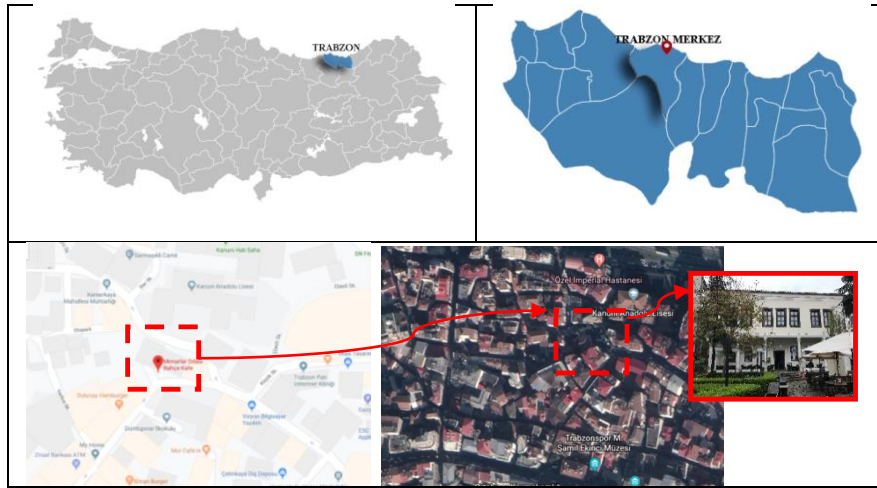
Korumaya değer mimari müdahalelerde, yapının belge özelliklerini korumak ne kadar önemliyse, bir diğer yandan yapılan müdahalenin yapıyla uyumu da en az o kadar önemlidir. Uyum kavramı, iki türlü değerlendirilebilir. Mevcut yapının ya da çevredeki diğer yapıların sahip olduğu tüm özelliklerin birebir korumaya değer yapıya aktarılması da; mevcut yapının ve çevre özelliklerinin benimsenerek günümüz koşullarındaki yorumuyla yapıya aktarılması, bu şekilde taklitten uzak durulması da uyum olarak değerlendirilebilir. Bu noktada önemli olan, yapının kimliğini belirleyen, zaman içinde

kazandığı ve korumaya değer olduğunu gösteren niteliklerin kaybedilmemesi ve günümüzde de yapının ömrünü sürdürmesidir (Kaşlı, 2009; 24-25). Tarih ve kültür aktarımı amacı taşımasının yanında tarihi bir yapıya yeni bir işlev kazandırmanın diğer sebepleri yapıdaki işlevsel eskime ve fiziksel bozulmadır. Bir yapı inşa edilirken kazandırılan işlev zaman içinde geçerliliğini kaybedebilir. Standart bir yapının çoğunlukla 10-20 sene, çok iyi planlanıp inşa edilmiş bir yapının ise 40 sene boyunca özgün işlevini devam ettireceği söylenebilir (Burnley, 1980). Tarihi yapıların işlevlendirilmesi ekonomik, kültürel ve sosyal açıdan değerli olmakla birlikte tarihi yaşatma, kültürel mirasa sahip çıkma ve sürdürülebilirlik açısından önemli olmaktadır. Yeniden işlevlendirilen yapılar günümüz yaşantısına katılmaya ve varlığını devam ettirmesini sağlamasına çalışılmaktadır.

Çalışma Alanı

Trabzon Doğu Karadeniz Bölgesinin en eski kentlerinden birisidir Tarih boyunca önemli bir liman, tarım, ticaret, kültür ve sanat merkezi olmuştur. Osmanlı fethinden sonra daha çok gelişmiş ve Türk İslam yapıları ile donatılmıştır. Günümüzde şehir hızla ve sağlıksız bir biçimde büyümüş, tarihi dokusu korunamamıştır. Yapılan araştırmalar Osmanlı döneminde şehir merkezinde çok sayıda dini ve sosyal amaçlı yapılar inşa edildiğini göstermektedir. Ne yazık ki bu eserlerin büyük bir kısmı korunmaları için kararlar alınmış olmasına rağmen yıktırılıp yok edilmişlerdir (Karpuz, 1985). Bunun dışında yıkılıp yok edilemeyerek, farklı işlevler yüklenerek varlığını günümüze kadar devam ettiren yapılarda bulunmaktadır. Bu yapılardan biri olan Trabzon Mimarlar Odası binası mimarisi ve konumu bakımından önemli olmakla birlikte yapıldığı dönemden günümüze ulaşana kadar farklı işlevlerde hizmet vermiştir. Tarihi yapısal değeri nedeniyle çalışmada Mimarlar Odası Trabzon Şube Binası irdelenmektedir.

Tablo 1. Mimarlar Odası Konumu ve Yakın Çevresi (30.10.2018 Googleearth üzerinden çalışılmıştır.)

Tablo 1’de Trabzon Mimarlar Odasının konumu verilmektedir. Trabzon Ortahisar’da Kemer kaya Mahallesi’nde yer alan bina kentin merkezinde bulunması nedeniyle ulaşım açısından çok kolay bir noktada yer almaktadır. Bu sayede binaya ulaşım rahatça sağlanabilmektedir.

Tablo 2. Mimarlar Odası Kimlik Bilgileri

	<p>Yapı: Mimarlar Odası Konumu: Trabzon/ Ortahisar Mahalle: Kemer kaya Ada No: 279 Parsel No: 58 Kat Adedi: 4 Özgün İşlevi: Konut Günümüz İşlevi: Mimarlar Odası Yapı Malzemesi: Taş Yapım Tekniği: Yığma</p>
(Kişisel Arşiv, 2018)	

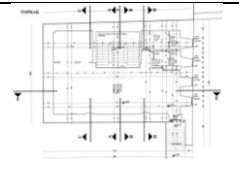

Yöntem

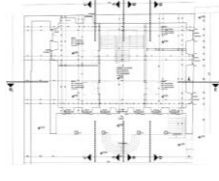

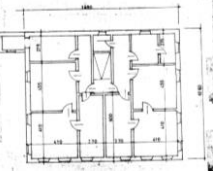

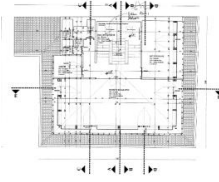

Çalışma iki aşamalı olarak ele alınmaktadır. İlk olarak verilerin elde edilmesi amacıyla literatür araştırması yapılarak yazılı ve çizili kaynaklara ulaşılmış ve koruma kurulundan elde edilen yapıya ait raporlar değerlendirilmiştir. Tarihi yapılarda yeniden işlevlendirme ile ilgili tezler, makaleler, dergiler, internet ortamı, seminerler ve bildirimler taranarak önceki çalışmaların ve değerlendirmelerin analizi yapılmıştır. Araştırmanın bulgular kısmındaki veriler nitel araştırma yöntemlerinden mekân kullanıcılarıyla yapılan görüşme tekniği ile elde edilmiştir.

Bulgular

Yapılan çalışmanın ana kurgusu bu bölümde şekillenmektedir. Çalışmanın bu bölümünde, koruma tekniklerinden biri olan yeniden işlevlendirme ile ömrünü devam ettiren Trabzon Mimarlar Odası zamana bağlı geçirdiği değişimler irdelenmektedir.

Tablo 3. Binanın Zamana Bağlı Değişimi

		1996’dan Önce	1996’dan Günümüze	Görseller
Bodrum Kat		-		

İŞLEV	Zemin Kat			
	Birinci Kat			
	Çatı Kat			
	Doğu Cephe			
	LOJMAN	MİMARLAR ODASI TRABZON ŞUBE BİNASI	(Kişisel Arşiv, 2018)	

Tablo 3'te Trabzon Mimarlar Odası Trabzon Şube Binasının restorasyon yapılmadan önceki lojman işlevi ile kullanılması ve restorasyonlar yapıldıktan sonra günümüzde kullanıldığı işlevler (Mimarlar Odası ve Bahçe Kafe) yer almaktadır. Yapının; bodrum kat, zemin kat, birinci kat ve doğu cephesinin çizimleri görseller ile desteklenmektedir. 1996 yılından önce lojman olarak kullanılan binanın planları incelendiğinde binada değişiklikler olduğu gözlemlenmektedir. Planın ana aksları değişmemekle birlikte yeni düzenlemede girişin hemen karşısına gösterişli bir merdiven konumlanmaktadır. Odalar yeni işlevlerine hizmet verecek nitelikte yeniden düzenlenmiştir. Doğu cephesinde ise sütunların korumaya alındığı ve onarımlar haricince büyük farklılıkların olmadığı görülmektedir. Şekil 1'de binanın restorasyona uğramadan önceki halleri yer almaktadır.

Şekil 1. Mimarlar Odasının 1996 Yılından Önceki Hali (URL1, 2018)

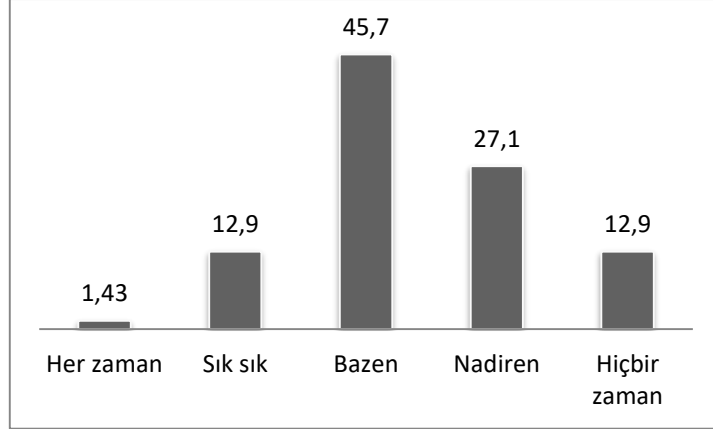
Çalışmanın bu bölümünde; mekân kullanıcıları ile yapılan görüşmelerde yönlendirilen soruların cevaplarından oluşan verilerin, tablolar ve grafikler üzerinden yorumlamaları yapılmaktadır. Görüşme üç bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde, bina kullanıcılarının demografik özellikleri belirlenmektedir. İkinci bölümde, binanın kullanım sıklığı, hangi amaçla kullanıldığı ve kullanım yılı tespit edilmeye çalışılmıştır. Üçüncü ve son bölümde, binanın kullanıcılar açısından algılanışı değerlendirilmektedir.

Tablo 4. Görüşmeye katılanların sosyo-demografik özellikleri

		Sayı	Yüzde
Cinsiyet	Kadın	49	66,2
	Erkek	25	33,8
	Toplam	74	100
Yaş	30 Yaş Altı	33	44,6
	30 Yaş ve Üstü	41	55,4
	Toplam	74	100
Eğitim	Lise	12	16,4
	Lisans	42	56,7
	Lisansüstü	15	20,2
	Doktora	5	6,7
	Toplam	74	100

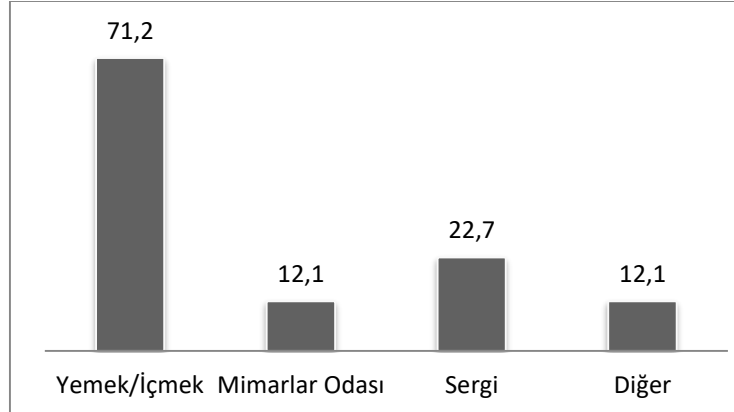
Tablo 4'te mekân kullanıcılarının sosyo-demografik özelliklerinden cinsiyet, yaş, eğitim bilgileri istatistiksel olarak verilmektedir. Tablo sonuçlarına göre araştırmanın örneklemini 49'u kadın 25'i erkek olmak üzere 74 kişiden oluşmaktadır. Katılımcıların %55,4'ü 30 yaş üstü, %56,7'si lisans düzeyinde olmakla birlikte öğretmen, mühendis, akademisyen, mimar gibi farklı alanda meslek gruplarına sahip katılımcılar çalışma örneklemini oluşturmaktadır.

Tablo 5. Trabzon Mimarlar Odasına Gidilme Sıklığı

Tablo 5'te Trabzon Mimarlar Odasına gidilme sıklığının yüzdeler olarak oranları yer almaktadır. Mimarlar Odasının gidilme sıklığı yüzde 47,5 olarak bazen yanıtı en fazla verilen cevap olmaktadır.

Tablo 6. Trabzon Mimarlar Kullanım Amaçları

Tablo 6'da Trabzon Mimarlar Odasının kullanım amaçları yer almaktadır. Katılımcıların %71,2'lik kısmı yemek/içmek, %12,1'lik kısmı Mimarlar Odası için, %22,7'lik bölümü sergi için, %12,1'lik bölümü ise farklı amaçlar için binayı kullanmaktadır.

Tablo 7. Trabzon Mimarlar Odasının Teknik ve İşlevsel Performansının Değerlendirmesi

	Kesinlikle Uygun Değil	Uygun Değil	Orta Uygun	Uygun	Kesinlik le Uygun
Aydınlatma	-	5,66	45,28	45,28	3,77
Akustik	-	11,54	63,46	25,00	-
Havalandırma	1,89	11,32	35,85	47,17	3,77
Isıtma	9,43	16,98	50,94	20,75	1,89
Mekânsal Büyüklüğü	5,66	5,66	43,40	33,96	11,32
Mekânsal Yüksekliği	-	1,89	24,53	50,94	22,64
Mekânsal Esneklik	3,77	16,98	33,96	37,74	7,55
Donatıların Konforu	1,89	16,98	43,40	35,85	1,89
Yapı Çevre İlişkisi	9,43	5,66	24,53	50,94	9,43
Estetik Görünüm	1,89	5,66	28,30	47,17	16,98
Form	-	9,43	33,96	43,40	13,21
Tarihsel His	3,77	7,55	28,30	37,74	22,64

Tablo 7’de Trabzon Mimarlar Odasının teknik ve işlevsel performansının değerlendirilmesi verilmektedir. Alınan cevaplarda katılımcıların çoğunun binanın aydınlatma, akustik, havalandırma, ısıtma, mekânın büyüklüğü, mekânın yüksekliği, mekânın esnek kullanımı, donatıların konforu, yapı çevre ilişkisi, estetik görünüm, form ve tarihsel hissi kullanıcılara göre çoğunlukla orta uygun ve uygun olarak görmektedir.

Tablo 8. Trabzon Mimarlar Odasının Algıya Dayalı Değerlendirmesi

	1	2	3	4	5
Ferah	3,77	5,66	30,19	39,62	20,75
Güzel	-	5,66	22,22	27,78	27,78
Huzurlu	1,89	3,77	33,96	26,42	26,42
Konforlu	3,85	15,38	50,00	7,69	7,69
Kullanışlı	1,92	7,69	51,92	13,46	13,46
Düzenli	3,85	11,54	44,23	15,38	15,38
Bakımlı	1,92	13,46	42,31	5,77	5,77
Lüks	9,62	30,77	36,54	1,92	1,92

Tablo 8’de Trabzon Mimarlar Odasının teknik algıya dayalı değerlendirilmesi yer almaktadır. Tabloda verilen kavramlar en düşük 1 en yüksek 5 olmak üzere puanlandırılması istenmiştir. Bina ferah ve güzel olarak yüksek puan alarak, huzurlu, konforlu, kullanışlı, düzenli, bakımlı ve lüks olarak orta derecede nitelendirilmektedir. Görüşmenin son kısmında binanın kullanımına dair önerdikleri değişiklikler ve binanın şuan ki olumlu ve olumsuz özelliklerinin ne olduğu tespit edilmektedir. Alınan cevaplara göre binanın genellikle şehir merkezinde bulunması, tarihi değerlere sahip çıkması bakımından olumlu bulunması ile daha fazla etkinlik ile çevre ilişkisinin artırılması, bahçe mobilyalarının daha farklı olması beklenmektedir.

Sonuç

Somut kültürel mirasın en önemli temsilcileri olan tarihi yapılar, geçmişin önemli temsilcileri ve kentin kültürel, mimari, sanatsal, bilimsel özelliklerini taşıyan önemli kimlik öğeleridir. Bu yüzden günümüzde küreselleşmenin ve kentleşmenin etkisi ile kaybolmakta olan tarihi yapıları korumak toplumun görevidir. Bütünleme, sağlamaştırma, taşıma gibi pek çok çeşidi bulunan restorasyon binanın yok olmasını engelleyerek binayı canlı tutmaktadır. Çalışmada restorasyonun türlerinden biri olan tarihi çevrelerin yeniden işlevlendirilmesi ele alınarak tarihi değerlerin korunması, kaybolmadan sürdürülebilirliğinin sağlanması üzerine vurgu yapılmaktadır. Bu amaçla çalışmada, yeni işlev verilmiş olan Trabzon kentinde yer alan kültür ve tarih açısından önemli yapılardan biri olan Trabzon Mimarlar Odası binası sürdürülebilirlik bağlamında yeni işlevine adaptasyonu, mekânsal analizlerle ve sözlü görüşmelerle analiz edilmiş mekânsal performansının, çevre ve kullanıcılar arasındaki uyumunun ortaya koyulmuştur.

Sonuç olarak; 1996 yılında yeniden işlevlendirilerek eski işlevi lojman olan bina Trabzon Mimarlar Odası olarak sürdürülebilirliğini fiziksel olarak sağlamaktadır. Yeni işlevinin mekânsal gereksinimlerini sağladığı görülmektedir. Bina, konumu itibarı ile de kendi özgünlüğünü çevresine yansıtmakta ve bahçesi ile uyumlu bulunmaktadır. Yapılan görüşmeler ışığında, binanın genel olarak korunduğu, yeniden işlevlendirilmesi ile de tarihi değerlere sahip çıktığı gözlemlenmektedir. Bu tür uygulamalar ile tarihi değeri olan eserlerin gelecek kuşaklara aktararak yaşamaya devam etmesi kentlerin geçmiş-bugün-gelecek ilişkisini canlı tutmaktadır. Trabzon Mimarlar Odası olarak ve bahçe kafe olarak hizmet veren binanın, kentin yaşamına katılması ile kentin belleğindeki yeri her geçen gün daha da sağlamlaşmaktadır.

Şekillerin Listesi

Şekil 1: Mimarlar Odasının 1996 Yılından Önceki Hali

Kaynaklar

- Biol, G. (2007). Bir Kentin Kimliği ve Kervansaray Oteli Üzerine Bir Değerlendirme. *Arkitekt Dergisi*, Kasım-Aralık 2007, 514, 46-54. https://s3.amazonaws.com/academia.edu.documents/37479037/BIROL_KERVANSARAY_makale.pdf?AWSAccessKeyId=AKIAIWOWYYGZ2Y53UL3A&Expires=1544996769&Signature=JimCqfmnj42ZL5nYVA9J5pGAI54%3D&response-content-disposition=inline%3B%20filename%3DBir_Kentin_Kimligi_ve_Kervansaray_Oteli.pdf Erişim Tarihi: 11.12.2018
- Burley, R. (1980). *Redirecting the Theater of the Built Environment, Old & New Architecture: Design Relationship*, The Preservation Press, National Trust for Historic Preservation, Washington D.C.
- Eren Akaydın, Özlem ve Canbay Türkyılmaz Çiğdem (2018). "İşlevsel Dönüşüme Uğramış Yapılarda Ergonomi Kavramı; Üsküdar Nevmekan Örnek İncelemesi", *Mühendislik Bilimleri ve Tasarım Dergisi*, sayfa: 279-292, e-ISSN: 1308-6693, <http://dergipark.gov.tr/download/article-file/604304> Erişim Tarihi: 15.12.2018

- Enlil, Z. (1992). Tarihi Bir Çevreyi Yaşatmak: Paris Ve Bologna'da Bütüncül Koruma Yaklaşımları. *Ytü Mimarlık Fakültesi Yayını*, Mf Şbp 92.039/02, 199-204.
- Gazi, A. & Boduroğlu, E. (2015). İşlev Değişikliğinin Tarihi Yapılar Üzerine Etkileri "Alsancak Levanten Evleri Örneği. *Megaron*, 10(1):57-69, sayfa: 57-69. https://www.researchgate.net/profile/Aylin_Gazi/publication/277579582_The_Effects_of_Refunctioning_to_the_Historical_Houses/links/563b453808aeed0531de0f3e/The-Effects-of-Re-functioning-to-the-Historical-Houses.pdf Erişim Tarihi: 11.12.2018
- Karapınar, M. (1997). Çevre İhtiyaç Programı Verilerinin Mimari Tasarıma Etkisi Üzerine Bir Değerlendirme. İTÜ Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Karpuz, H. (1985). Trabzon'da Yok Olan Bazı Türk Devri Yapıları. *Vakıflar Dergisi*, XIX.
- Kaşlı, B. (2009). İstanbul'da Yeniden İşlevlendirilen Korumaya Değer Endüstri Yapıları ve İç Mekân Müdahaleleri: Santraistanbul Örneği. İstanbul Teknik Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.
- Kişisel Arşiv (2018). Mimarlar Odası İç ve Dış Mekan Fotoğrafları
- Kocabıyık, Y. (2014). "Yeniden İşlevlendirme Kavramı ve Bu Kapsamda İTÜ Taşkışla Binasının İncelenmesi", Maltepe Üniversitesi, Fen Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.
- Kuban, D. (2000). Tarihi Çevre Korumanın Mimarlık Boyutu: Kuram ve Uygulama, YEM Yayın, İstanbul
- Mahrebel, H. A. (2006). Tarihi Yapılarda Taşıyıcı Sistem Özellikleri, Hasarlar, Onarım ve Güçlendirme Teknikleri. İstanbul Teknik Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.
- Selçuk, M. (2006). Binaların yeniden işlevlendirilmesinde mekansal kurgunun değerlendirilmesi. Diss. Selçuk Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü.
- URL1 (2018). Mimarlar Odasının 1996 Yılından Önceki Hali, <https://www.mimarlarodasitrabzon.org/> Erişim Tarihi: 28.12.2018
- Taner, S. (2011). İstanbul Endüstri Yapılarının "Loft" Kavramı Çerçevesinde Yeniden İşlevlendirilmesi. İTÜ Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.
- Yalçınkaya, Ş., Kurak Açıcı, F., Faiz Büyükcım, S. (2019). Tarihi Çevrede Yeni Yapı Tasarımı ve Daniel Libeskind. 189-200.